

4 november 2008

Het gaat er met mijn verkoudheid de goede kant op: minder gehoest en beter geslapen. Na het ontbijt, met weeral heerlijke koffie, vertrekken we naar het ziekenhuis. We hebben eerst een kort overleg met de arts, de boekhouder van Brabanta waarvan het ziekenhuis afhangt en met de hoofdverpleger. Dan gaan we op inspectieronde naar en door de verschillende afdelingen.

De ziekenhuizen in Congo kan je niet vergelijken met onze Belgische ziekenhuizen. Terwijl bij ons zich alles meestal in één gebouw bevindt, is er hier voor elke afdeling één gebouw voorzien. Het is een paviljoensysteem, een bouwstijl die uit de koloniale periode dateert. Het ziekenhuis is dus een grote campus van diverse gebouwen met verschillende diensten.

Het is niet echt evident om hier een uitgebreid verslag van dit bezoek neer te pennen. Dat het ziekenhuis 'ook aan vernieuwing toe is' (zie boven), is op zijn zachtst gezegd een understatement. De 'kas' van de meeste gebouwen is in een nog acceptabele toestand maar elk gebouw op zich moet gerehabiliteerd worden. Twee tot drie gebouwen zijn in zo een slechte staat dat ze zullen moeten gesloopt worden. Dat hoeft niet ten koste te gaan van bestaande diensten omdat er binnen de andere gebouwen met afdelingen kan geschoven worden. Trouwens, enkele gebouwen worden voorlopig door het ziekenhuis niet meer gebruikt omdat ze in een te slechte staat zijn of omdat de nodige inrichting en materialen ontbreken of versleten zijn. Een kant van het leegstaande gebouw interne ziekten wordt om die reden als klaslokaaltje gebruikt. De kinderen leren hier Frans spreken. Op de muren werden graffiti getekend. Eén ervan is opmerkelijk, een tekening met als opschrift

L'Homme propre. Lokale satire? De materialen die in de andere ziekenhuisgebouwen staan, liggen of hangen, kan je, op enkele uitzonderingen na, kort omschrijven als 'weg te smijten ouwen brol'.

Wat bij ons onvoorstelbaar is, en volgens mij ook hier onaanvaardbaar, niet te tolereren maar toch heel gewoon: geiten die op de campus vrij rondlopen. Op zich is dat misschien niet zo erg als ze binnen afgesloten grasperken, hun domein, zouden blijven. Maar neen, ze flaneren dus echt overal rond tot in de gebouwen toe. En zoals het welopgevoede geiten past, laten ze overal hun visitekaartjes achter... geitenstront en -pis. Dit is extreem hygiënisch hé?

een hoopje visitekaartjes...

De TBC-testen en andere, correct opgevolgd en genoteerd in de registers, wijzen uit dat het labo goed werkt.

De materniteit werkt goed maar is uitgeleefd, versleten. Er is een vleugel voor de vrouwen die binnenkort zullen bevallen en een vleugel met een onderzoekskamer, een verloskamer en een verblijf voor de moeders en hun pasgeboren baby'tjes. Ik moet hier zeker geen tekeningetje bij maken: alle pasgeboren baby'tjes, waar ook ter wereld, zijn schattig. Het valt op hoeveel piepjonge zwangere vrouwen hier op hun bevalling wachten. De vrouwen worden tijdens hun bevalling bijgestaan door een vroedvrouw. Alleen als de vrouw jonger is dan 15 jaar of als ze al veel bevallingen achter de rug heeft wordt er een arts bij geroepen.

Terwijl we onze rondgang verder zetten wordt Mieke ervan op de hoogte gebracht dat een vrouw aan het bevallen is. Als ze dat wil kan ze er bij zijn. Dat hoeft geen twee keer gezegd. Mieke rept zich naar de materniteit en woont de bevalling bij. Wat later komt ze verslag uitbrengen. Ook al was het voor die vrouw haar vierde bevalling, het liep zoals ook bij haar vorige niet van een leien dakje. Met man en macht (vrouw en macht eigenlijk) werd er geduwd en getrokken, volgens Mieke niet het fraaiste gezicht. Uiteindelijk werd de ventouse bovengehaald om de kleine ter wereld te brengen... een schoon bleek zwartje. Zwarte mensen zijn bij hun geboorte namelijk bleek, blank bijna. Het kindje, een meisje van drie kilogram zal Marie, naar Mieke, genoemd worden.

Yves wordt plots weggeroepen. Er schijnt een probleem te zijn met onze vlucht van Ilebo naar Katako-Kombe. De piloot wil informatie over de piste van Dinglele bij Katako-Kombe (breedte en lengte van de landingsstrook) om zo te bepalen met welk vliegtuig hij ons zal overvliegen maar

hij blijkt plots onbereikbaar. Ondertussen verkennen Mieke en ik de campus, nemen hier en daar wat foto's, babbelen met voorbijgangers en personeelsleden van het ziekenhuis.

En warempel... op een aantal bomen van de campus groeien orchideeën '*Angraecum* sp.?' en hertshorenvarens. Die hertshorenvarens hebben dringend een goede regenbui nodig, ze zien er wat verlept uit.

Als Yves terugkomt, wat ongerust omdat het vliegprobleem niet uitgeklaard raakt (piloten zijn nog steeds niet ter bereiken), wordt het overleg in het kabinet van de arts verder gezet (manier van werken, financiële aspecten, ...).

Marie

Tijdens het middagmaal met de mensen van Brabanta (Roland en Mark) en TinTin (een bouwvakker) bespreken we onze bevindingen. Na de middag trekken we met zijn allen terug naar het ziekenhuis. Willem, een bouwvakker uit het Geraardsbergse die al jaren in Congo woont en werkt en die met een Congolese getrouwd is, voegt zich bij ons. We gaan aandachtig alle gebouwen bekijken, besluiten wat er aan rehabilitatie moet gebeuren, gebouw per gebouw én we besluiten ook welke gebouwen zullen gesloopt worden. Sommige materialen van die sloop zullen gerecupereerd worden om de andere gebouwen ermee te renoveren.

Met rehabilitatie bedoel ik dat niet alleen de gebouwen op zich zullen aangepakt worden,

ook de noodzakelijke materialen zullen moeten aangekocht worden om de voornoemde 'weg te smijten ouden broel' te vervangen. Roland zal met de grote baas uit België overleggen maar wat deze namiddag beslist werd, zal zo goed als zeker uitgevoerd worden.

Na dat tweede bezoek vandaag aan het ziekenhuis, trekken we kilometers ver de brousse in om de 'kathedraal' te gaan bekijken. Je kan er alleen maar te voet, te paard, per motor of per 4x4 komen. De kathedraal is een heel groot clubgebouw uit de koloniale periode, toen met tennisbaan, bar en guesthouse. Roland heeft het gebouw gekocht en Willem is het voor hem aan het renoveren en bewoonbaar aan het maken.

Brabanta, wat komen we hier doen?

Dr. Jan Bonte, fysiotherapeut AZ MM campus St. Jozef, signaleerde Yves het bestaan van een zekere Luc Boedt. Die heeft de leiding van een bedrijf dat in heel wat tropische landen palm- en rubberplantages heeft. Onlangs heeft het bedrijf in Mapangu een oude palmplantage opgekocht, Brabanta. Ze willen die plantage heropstarten. De plantage beslaat een oppervlakte van 14.000 hectaren en ze hebben nog 50.000 hectaren woud in concessie om die eventueel later tot plantage om te bouwen.

Omdat de meer dan tachtig jaar oude bomen niet meer rendabel zijn, moet eerst het onder-tussen massaal aanwezige onderhout weggebrand worden en moeten oude bomen omgelegd worden. Die blijven gewoon ter plaatse liggen. Na twee jaar zijn ze verteerd want palmboomhout is eerder vezel dan hout en verteert in deze tropische omstandigheden heel snel.

Zodra de nieuw gezaaide palmbomen anderhalve meter hoog zijn - binnen de zes maanden

na het zaaien - worden ze op hun definitieve plaats geplant. Na vijf jaar zijn ze productief én rendabel.

Bij die plantage is er een groot ziekenhuis dat echter volledig moet gerehabiliteerd worden. Yves werd, gezien zijn ervaringen in Congo in het algemeen en zijn ervaringen in Katako-Kombe in het bijzonder, gevraagd om de huidige situatie van het ziekenhuis te evalueren en advies te geven in verband met de rehabilitatie. In ruil worden wij van Kinshasa via Ilebo naar Katako-Kombe gevlogen op kosten van de firma Brabanta. Zo wordt ook ongeveer 1000 kg aan medisch materiaal en medicamenten met het door hen gecharterde vliegtuig tot in Katako-Kombe gebracht. Dit lijkt mij een faire deal die drie dagen in beslag neemt en onze reiskosten serieus naar beneden drukt.

Het gebouw moet tegen half januari bewoonbaar zijn; gezien de toestand van het huis op het moment van ons bezoek lijkt mij dit bijna onmogelijk. Surrealisme in dit Congo te midden van de brousse en als kers op die surrealistische taart kan je van deze heel afgelegen plaats naar heel de wereld telefoneren en sms-en. Dat Roland hier helemaal alleen op zo'n afgelegen plaats zal komen wonen lijkt mij straf. Hij leeft wel al heel lang in Afrika maar eh... zo helemaal alleen en afgezonderd wonen? Hij is wel van plan om hier paarden te houden.

In de directe omgeving bezoeken we een poste de santé die aan het ziekenhuis verbonden is. De verpleger is heel blij met ons bezoek. Er is daar echter echt niets. De enige fles die in het kleine labo staat is een lege whiskyfles. Fier toont de verpleger, een vijftiger, ons zijn chambre de pansements (verbandkamer). Ik geef hier verder geen uitleg bij, de foto zegt veel meer dan ik met mijn woorden kan duidelijk maken. Hij toont ons ook heel fier zijn consultatieruimte en zijn apotheekkast waar niets bruikbaar is in staat. Het schrift waarin hij alles noteert wat hij doet als er patiënten langskomen, is heel nauwgezet ingevuld. Hier mag hij terecht fier op zijn.

Uiteraard komen de kinderen uit de omgeving nieuwsgierig kijken. Ze lopen bang weg als we ze naderen maar als ze zien dat ze gefotografeerd zullen worden, zijn ze er toch graag bij. Als ze dan ook nog de foto's te zien krijgen is de vreugde compleet.

We brengen nog een kort bezoekje aan de plantenkwekerij waar de zakken met potgrond klaar staan om de palmnoten in te zaaien. De nieuwe palmbomen zullen in deze zakken tot plantgrootte opgekweekt worden. Onderweg naar 'huis' botsen we op een wilde bende Congolese viswijven: een bende vrouwen van

labo

verschillende leeftijden die met grote manden op hun hoofd terugkomen van de visvangst. Ze tateren er uitbundig en luidruchtig op los en maken plezierig lawaai dat zeker in heel Mapangu en ruime omgeving te horen is. Dit is een tafereel dat we moeten fotograferen en dat leidt dan weer tot hilarische taferelen... Echt super.

Van surrealisme gesproken... het verhaal dat Yves vertelde was ook niet mis. Onmiddellijk nadat we in Kinshasa aangekomen waren moest Yves met Jean naar een groot feest dat de vrouw van Jean mee hielp organiseren. De bedoeling was om zoveel mogelijk fondsen te verzamelen voor het goede doel. Een groot deel van de Congolese high society was aanwezig. Op het

einde van de avond bleek \$40.000 opgehaald te zijn... Om van achterover te vallen.

Voor het avondmaal overlopen we de dag bij een koele pint bier. Het avondmaal mag er zijn: gazellenbout met gebakken aubergines en maniokkroketten. Het wordt verder een gezellige babbelavond overgoten met nog een tweetal pintjes bier. Alexandre komt langs om nog wat mee te babbelen. Hij vertelt dat hij zopas telefoon kreeg van zijn vrouw dat er nog een kindje geboren is. Ze is vroedvrouw in het ziekenhuis en van wacht vannacht. Hij weet niet of het een jongen of een meisje is en hij belt zijn vrouw op die hem mededeelt dat het een jongen is die Rik zal genoemd worden. Een zwarte Rik? Du jamais vu! Overigens is een 'blanke' voornaam hier niet zo belangrijk. Die wordt alleen maar gegeven

om blanken te plezieren. Desalniettemin zijn Mieke en ik wel een beetje fier met onze nieuwe naamgenootjes.

Twee inheemse mannen verzorgen hier het huishouden: koken, doen de was en de plas. Ze zijn zeer onderdanig en de drie mannen, TinTin, Roland en Marc - laat het mij zo omschrijven, houden hen ook onderdanig, 'à la coloniale'.

We gaan tamelijk vroeg naar bed. In bed heb ik nog een uurtje schrijfwerk te doen (dit dagboek bijhouden). Morgen moeten we om 6.30u. opstaan, rond 8u. varen we terug naar Ilebo, van daar vliegen we dan naar Katak-Kombe.

een bende vrolijke viswijven